

אחר שנצטוו עם ישראל על התרומה למשכן ועל עשיית המשכן הכלים והבגדים, בפרשתנו נבחרים האנשים שיבצעו משימה קדושה זו. התורה מציינת את בחירת בצלאל ואהליאב ומוסיפה (לא,ו) "...וּבָלַב כָּל־חֹכְמֵי־לֵב נִתְּנִי חֻכְמָה וְעִשׂוּ אֶת כָּל־אֲשֶׁר צִוִּיתֶךָ".

מבאר הרמב"ן (שם פסוק ב) שמציאת בעלי אומניות מתאימים יש בה פלא:

"והטעם, כי ישראל במצרים פרוכים בעבודת חומר ולבנים, לא למדו מלאכת כסף וזהב וחרושת אבנים טובות ולא ראו אותם כלל... בבא ידיהם תמיד בטיט ורפש לא יוכלו לעשות בהן אומנות דקה ויפה". ולכן בצלאל שנבחר לנצח על המלאכה זכה לסיוע אלוקי (שם ג) "וְאֶמְלֵא אֹתוֹ רוּחַ אֱלֹהִים בְּחֻכְמָה וּבְתַבּוּנָה וּבְדַעַת וּבְכָל־מְלָאכָה". אך במה זכו כל שאר העושים במלאכה? הרמב"ן מבאר שהיתה בהם רוח התנדבות ובזה באר (פרק לה פסוק כא): "ויבאו כל איש אשר נשאו לבו - על החכמים העושים במלאכה יאמר כן... מצא בטבעו שידע לעשות כן, ויגבה לבו בדרכי ה' לבא לפני משה לאמר לו אני אעשה כל אשר אדני דובר". "נשאו לבו" משמעותו שהיתה בו רוממות רוח ורצון לרכוש חכמה מעשית זו ומכוחה זכה לסיוע אלוקי לבצע אותה. עקרון זה עולה גם מן הגמ' בברכות (נ"ה ע"א): "אמר רבי יוחנן: אין הקדוש ברוך הוא נותן חכמה אלא למי שיש בו חכמה" ואחד המקורות לכך הוא בפסוק הנ"ל "ובלב כל חכם לב נתתי חכמה". לכאורה הלב הוא משכן הרגשות ומה לחכמה וללב? אלא חכמת הלב היא הרצון להשיג את החכמה. ללא שאיפות והשתדלות להתקדם ולהחכים אי אפשר להיות חכם. משל מחכים בענין מובא במדרש (קהלת רבה א,ז) גויה נכבדה שאלה את רבי יוסי בר חלפתא על הפסוק (דניאל ב') "יהב חכמתא לחכימין" למה כתוב שה' נותן חכמה לחכמים ראוי שיתן דוקא לאלו שאינם חכמים וענה לה - משל אם יבאו אצלך שני בני אדם ללות ממך ממון אחד מהן עשיר ואחד מהן עני לאיזה מהן את מלוה לעשיר או לעני, אמרה לו לעשיר, אמר לה ולמה, אמרה לו שאם אבד העשיר ממוני יש לו מהיכן יפרע אבל אם איבד העני ממוני מאין יפרע לי, אמר לה...נתן הקדוש ברוך הוא חכמה לחכימין והם יושבין והוגין בה בבתי כנסיות ובבתי

וינצל אותה כראוי.

על חשיבות אהבת החכמה כתנאי להשגתה כתב רבינו יונה מסכת אבות פרק ד משנה א: "איזהו חכם הלומד מכל אדם - אמרו חכמי האומות כי היודע כל החכמות אם אינו אוהב החכמה אינו חכם אלא טפש הוא אחר שאינו אוהב החכמה כי היא הדעת. אך האוהב אותה ומתאוה אליה אף על פי שאינו יודע כלום הרי זה נקרא חכם".

המשכן בנוי מלבבות בני ישראל הן מנדבת ליבם של התורמים והן מנשיאות ליבם של הבונים. יראת ה' שבערה בליבם ומכוחה רצו לדעת את המלאכות ולהשתתף בצורה פעילה בבנין זיכתה אותם בסיוע משמים להבין ולהשכיל לממש את רצונם ולהקים בית לה'.

באהבת החכמה וברצון לזכות בה נוכל כולנו להוסיף חכמה ודעת ולהתעלות בידיעת התורה.

שבת שלום ומבורך.

שבת שלום ומבורך

שושנה נגר